

Klasztor

Klasztor w Czarnowąsach

Na podstawie źródeł oraz opracowań możemy sobie wyobrazić, jak wyglądały okolice Opola z początkiem XII wieku.

Księżna Ludmiła, matka Księcia Opolskiego Kazimierza założyła w 1211 r. Klasztor św. Norberta w Rybniku. Ten klasztor właśnie przeniósł w pobliże ówczesnej wsi Czarnowąsy książę Kazimierz w 1228 r. w miejsce zwane „Gottes Haus” lub „Bosi Dum” (Boży Dom). Historycy spierają się, czy też nazwa związana jest z klasztorem powstała po wybudowaniu klasztoru. Pewnym jest, że żadnej parafii z księdzem w dzisiejszym znaczeniu w Czarnowąsach do 1228 r. nie było. Równocześnie z przeniesieniem do Czarnowąs, klasztor otrzymał liczne nadania w postaci ziem i lasów, a także wsi. Klasztornymi były: Czarnowąsy, Dobrzeń Mały, Brynica, Skorogoszcz, Walce, Stradunia, Żelazna, a także liczne wsie znacznie oddalone od Opola w okolicach Rybnika, Prudnika, Gliwic i Cieszyna. Książę nadał klasztorowi immunitet sądowy, a mieszkańcy wsi klasztornych zwolnieni zostali z ciężarów feudalnych na rzecz Księcia, oprócz obrony Księstwa w razie napadu. Powinności feudalne przejął klasztor.

Zakonnicy prezentowali wysoki poziom wiedzy praktycznej i organizatorskiej. Przystąpili do pracy nad poprawą gospodarki

rolnej, upowszechniając płodozmiany i wprowadzając nieznaną dotąd uprawę. Zakładano młyny, uczono wytopu żelaza i związanej z tym produkcji węgla drzewnego. Propagowano nowe lepsze rozwiązania w budownictwie. Zakonnice uczyły tkactwa, bielenia i farbowania płótna, sztuki kulinarnej, zasad higieny. Zakonnicy pochodzili z różnych krajów. Może dlatego udawało się sprowadzać w nasze okolice osadników. Byli między innymi kowale, garbarze, stolarze i inni rzemieślnicy. Np. Klasztor lokował na własnych gruntach wieś Frauendorf, przez słowiańską ludność nazywany „Fundorfem” tj. dzisiejszy Wróblin. Klasztor spławiał także drewno w dół Odry z własnych lasów. Z rozwoju wytwórczości i handlu płynęły dochody, przeznaczane później na rozbudowę Klasztoru i jego działalność misyjną. Powstało życie religijne, umacniana była wiara katolicka. Okoliczni mieszkańcy uczestniczyli w nabożeństwach w klasztornej kościele w Czarnowasach. Zakonnicy zachęcali do budowy kaplic w miejscach oddalonych od Czarnowas i deklarowali przyjazd do poszczególnych wsi na nabożeństwa i posługi duszpasterskie.

Klasztor od zawsze opiekował się chorymi, prowadził działalność charytatywną. W przypadkach biedy, sieroctwa czy kalectwa świadczył pomoc po dziś dzień.

Nie sposób nie docenić roli jaką odegrał Klasztor w rozwoju naszego regionu w pierwszych 150 latach swojej działalności. Współpracując z administracją książęcą potrafił włączyć nasze okolice do ogólnego postępu jaki w tym czasie trwał pod rządami Śląskich Piastów.

W czasach panowania Władysława Opolczyka nastąpiły trudności gospodarcze. Klasztor stracił dobre imię. W latach 20-tych XVI w. rozpoczęła się reformacja. Po wojnie trzydziestoletniej teren gminy został spustoszony przez armie protestanckie i katolickie na przemian. W 1642 roku Klasztor przeniósł się do Rzeczypospolitej ? do Bolesławca nad Prosną, organizując tam nowy konwent. W 1643 r. wojska szwedzkie znowu splądrowały Czarnowasy i okolice oraz spaliły klasztor. Zrujnowane

księstwo opolskie przejął jako zastaw, od Cesarza Król Polski Władysław IV Waza i zwolnił je od nadmiernych powinności, co sprzyjało odbudowie.

W 1648 roku wróciły do Czarnowas Norbertanki i rozpoczęły odbudowę klasztoru. W latach 80-tych XVII w. Klasztor i Kościół były już odbudowane. Odbudowa była kosztowna. Po zdobyciu Śląska, rząd Prus zmusił Klasztor do budowy huty szkła w Murowie, Brynicy i Świerklach, a także do produkcji oleju, uprawy winorośli, hodowli owiec na wełnę i produkcji nici. Klasztor na nowo stał się organizatorem rozwoju gospodarczego w ramach programu rozwoju Śląska.

W 1810 roku nastąpiła sekularyzacja dóbr klasztornych. Zakonnice opuściły klasztor, który został przekształcony w szpital, a w części w zabudowania i mieszkania. Nastąpił proces uwłaszczenia chłopów, ale również trudności aprowizacyjne i nowy niedostatek, mający swe źródła w wojnach z Napoleonem.

W 1869 roku nastąpił wykup od rządu klasztoru w Czarnowasach, jako filii Klasztoru w Lubaniu. W 1870 roku Papież Pius IX nadał Klasztorowi pełną samodzielność. Rozpoczęły się nowe dzieje Klasztoru, który teraz w różnym stanie prawnym i z różnym nastawieniem zmieniających się ciągle władz politycznych ? spełnia ważną charytatywną i opiekuńczą rolę, która trwa do dzisiejszego dnia.